

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
învoială

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Cu Biblioteca Universității Regale din Cluj
din C. U. U.

№ 77 1932
EXEMPLAR LEGAL

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Să mergem, fraților!

Păstorii viflaimiteni pildă altor fel de păstori — Moleșala și nehotărirea metehne fatale — Ne trebuie optimiști! — Gânduri pentru anul nou

de prof. DUMITRU NEDA.

Ajunge ca ceriul să învâle în mila sa deosebită, fie și numai în treacăt, pe pământeanul născut din muiere, pentruca să imprumute acestuia, oricât de umilă ar fi starea lui socială, ceva din strălucirea de neșters a slăvilor veșnice. Se vor scurge veacuri după veacuri, se vor schimba legiuri, se vor prăbuși împărății, se vor devaloriza valori; va trece chipul lumii acesteia și toate ca o haină se vor învechi, zăbraniul uitării acoperind, încetul cu încetul, lucruri și oameni ce au fost. Abatere fac numai aleșii cerului. Fețele scaldate în razele înălțimilor ce nu se deschid decât puținor muritori, la mari răstimpuri, sunt tot-atâtea priveliști spre cari se vor îndrepta fără încetare priviri, fără număr, dornice de a se împărtași, pe cât va fi cu putință, din reflexele lor de lumină.

Păstorii viflaimiteni, de strajă în noaptea Nașterii Sfinte, fac parte, nu fără adânc tăie de rândulă dumnezeiască, din ceata aleșilor. Cartea Sfântă are pentru ei rânduri de amănunt, biserica îl laudă în cântările sale, din colindele neamurilor sunt nelipsiți, arta și asheza se opresc la ei cu drag. Zăbava aceasta face numai bine la toată lumea. Păstorilor sufletești îndeosebi.

Dumnezeu își împărțește harurile după cuviință, fără căutare la față. Și se vedește foarte adesea că alta e judecata Lui în ce privește vrednicia, și alta e judecata oamenilor. Țara Făgăduinții are atâtea fețe subțiri, atâția înțelepți în ochii proprii, atâția titrați, atâția puternici ai banului și ai poziției sociale, mireni și bisericieni. Solia cerului îi lasă, totuși, la o parte pe toți aceștia și se îndreaptă spre păzitorii turmelor. Semnificația? La cel Preaînalt mai mult numără curățenia inimii întru smerenie și voința tare, oțelită în luptă grea cu nevoile vieții, decât toate strălucirile dinafară ce orbesc pe muritorii ușuratici. Nu îmbulbații, nu molâii, nu vânătorii de situații învidiate poartă războaiele Domnului. Vorba lui Theophilact: „Pe învățați i-a biruit prin neînvățați, pe bogați prin săraci; lumea a vădat-o prin pescari”. Spiritul e totul: Dacă lipsește acesta, searbădă și înșelătoare este orice aptă și orice izbândă, oricât de sunătoare și frumoasă ar fi. Cu o preoțime bună pentru paradă nu se clădește Sionul și cu apostoli ultradelicați, cărora pentru orice nimică le sare tandăra, nu se câștigă mulțimile pentru idealul evanghelic. Trecutul nostru bisericesc e mărturie. Am fost tari în punctele unde am avut haznici cu pretenții într-o singură direcție: cât mai multă muncă, cât mai grele poveri pentru

Hristos și mântuirea sufletelor, cât mai puțin din ceea ce cheamă saș, tihneală, cruțare, domnie, preotul fiind slugă și nu domn, asemenea Fiului Omului care a venit să slujească, nu să i-se slujească. Și am fost, și suntem slabi unde se uită aceste imperative ale paștorăției creștine. Cine știe: poate că mizeriile abătute mai nou asupra capetelor noastre sunt ceea ce cheamă poena medicinalis, cu menirea de a curăța trupul bisericii de netrebniți și de a purifica pe cei rămași de așa, încât această biserică să-și poată împlini, nelimpedecată de speculanți și de elemente moleșite, rosturile sale sublime în sânul neamului! Leacul vine la timp și, vindecați de cangrenă, o să ne bucurăm de zilele întru cari am văzut rele.

Nehotărirea, târăgâneala, veșnica dramăluire a motivelor pro și contra, șovăiala întru a pune mâna pe plug, tot așteptând alt moment „mai prielnic”, sunt moartea oricărei realizări. Firea e vicleană și pe mulți îi trage pe sfoară, cum zice Toma Kempis. Știm că este o anumită prudentia carnis, carea e cu totul altceva ca virtutea cardinală a prudenței. Și mai știm că cea dintâi îmbracă foarte des haina celei de a doua, rămânând însă cu totul străină spiritului acesteia. Păstorii îndată ce aud îndemnul îngeresc, își zic hotărâți: Să mergem până la Viflaim! Și, spune Scriptura „au venit cu de grab și au aflat pe Maria și pe Iosif și Pruncul culcat în iesle”. Nu-și pierd vremea cu desbateri îndelungate, nu creapă firul în patru, nu-și bat capul cu ce vor zice și vor face păstorii altor turme, nu se mai gândesc nici la primejdia propriei turme rămase într'aceea singură; nu-și troenesc singuri cărarea cu fel de fel de pretexte trase de păr în fața glasului înălțimilor, oricât de adâncă ar fi noaptea în care a sunat. Depărtare, sușuri, coborșuri, întunec, frig, lunecușuri nu numără. Nici un fel de teamă n'are cuvânt. Toate arguțiile trândăviei sunt osândite la muțenie. Ei sunt zorși să vadă cuvântul ce s'a făcut și au o singură temere: să nu se facă nevrednici de mila cerului printr'o cât de mică amânare soră mai totdeauna cu neîncrederea și disprețul. — Ce minunată lecție pentru păstorii turmelor cuvântătoare a binecredincioșilor! Câte considerente omenești și câte obstacole imaginare nu se întovărășesc să „calmeze” avântul acestora, nu odată paralizându-le cu totul râvna apostolică, dupăce mai întâu au isbutit să substituie orientării clădite pe motive supranaturale, zidită pe temelii pur naturale, materiale. Sănătate, familie, raporturi sociale, curente de neînvin, lume stricată ire-

mediabil, mijloace neîndestulitoare, aripi frânte, — totul e pus la contribuție pentru a justifica îndolența și lipsa de conștiință a celor ce-și fac meandrele meschine sub masca unei înțelepciuni consumate, cu brevet de colorit evanghelic. Pestilențială mentalitate! Cei stăpâniți de ea stau locului, departe de Domnul, ori se mișcă a lene, fără să-l aște vreedată. „Neque enim cum desidia Christi est quaerenda praesentia, et ideo forte nonnulli quaerentes invenire non merentur quia desidiose Christum quaerunt”. (S. Ambrosiu). — Unde-i vânturătoare cea mare, care se curețe aria bisericii de ei?

Suflete sănătoase, primitoare, încăpătoare, păstorii, dupăce se conving că și acest cuvânt, ca toate ale Domnului, adevăr este, se reîntorc la umila dar cinstita lor ocupație „mărind și laudând pe Dumnezeu de toate cele ce au auzit și văzuse”. Acești primi apostoli ai întromenirii Cuvântului sunt suflete optimiste. Sunt veseli și fericiți, într-o vreme încărcată de ură, într-o atmosferă plină de valere. Sub zeghea lor grea de promoroacă bate inimă caldă. În noaptea întunecoasă ei văd lumină. Suflete tari, pe cari molile tristeții nu le rod, nu le vlăguiesc, nu le schimbă în biete schimonosturi bocitoare, nevoiașe, descurajate și descurajatoare. — Să luăm aminte: „Tristeța e un fel de incapacitate spirituală. Omul melancolic nu va putea fi niciodată în casa lui Dumnezeu altceva decât un convalescent. Se poate gândi mult la Dumnezeu, dar îl va adora foarte puțin. Mai degrabă Dumnezeu va trebui să-i slujească lui în calitate de infirmier, decât ca el să slujească lui Dumnezeu ca tatălui și regelui său” (F. W. Faber). Cu atari luptători însă biserica numai biruințe nu va încreta. Preoții și toți împreunăluptătorii cauzei Domnului să nu-și uite vorba Stăpânului: „Să nu se tulbure inimile voastre... Îndrăzniți!” Adâncăscă, deci, dogmele credinței, preceptele moralei, îndreptățirea și sfințenia idealului a cărui înfăptuire li-e dată drept datorință, și arunce-se în războiu senini, voioși, siguri de izbândă. Hristos n'a venit să aducă pace cu orice preț și cu oricine. S'o dorim cu toți oamenii de bună voință, dar să purtăm războiu necruțător cu neadevărul, reacredința, tartuffeismul, ticăloșia, sub orice aparențe s'ar prezenta și pe orice țărâm le-am întâlni: național, social, etic, estetic sau dogmatic. Mulțimea, șiretenia și lipsa de scrupule a vrăjmașilor să nu ne spăimânte: Cu noi este Dumnezeu. Măririle lui le vedem. Acestea să le vestim cu vorba și cu fapta, cu vreme și fără vreme, cu simplitate, cu încredere, fără farisaică sfială.

Nu ne facem iluzii trandafirii în ce privește anul ce ne stă înainte. Dar nici nu plecăm capetele, plainici. Drumul ne este croit. Il cunoaștem. Il facem de mai bine de două sute de ani. Il vom continua. Dar cu conștien-

tozitatea, râvna și jertfelnicia lui P. P. Aron. cer vremile. Adevărul crezului nostru trebuie să-l vestim sus și tare, așa cât să fie auzit, asemenea vestirilor păstorilor, de a căror spuse se mirau toți — și erau mulți aceștia! — la cari ajunsese vestirea lor neobosită. La slujba aceasta au plecat nu din palate bogate, nu din culcușuri calde, nu dela mese întinse, nu pe pajști șmalțuite, ci din câmp, noaptea, în cap de iarnă, pe jos, pe drumuri grele, fără plată, fără ocrotire oficială. Cu ochii sufletului la acești simpli, dar atât de simpatici precursori, începem noul an. Bătătorim doar căile lor. Să le bătătorim cu smerenia lor, stăruința lor, cu însuflețirea lor bărbătească, cu idealismul lor curat, lipsit până și de umbra oricărui interes vremelnic. Să ne sculăm, să plecăm, și să mergem aleea, și noi, fraților, pe calea indicată de păstorii viflaimiteni. Căci e cale sigur ducătoare la Răsăritul cel de sus.

Fapte grăitoare. A da sfaturi frumoase e una și a făptui lucruri cari să grălească frumos, prin sine, chiar și fără podoaba vorbelor, e alta. Biserica, evident, ține la apostolia cuvântului, dar e clădită pe apostolia faptelor. Trăiește și înfloresce prin apostolia aceasta, fără de care totul nu e decât artificiu leftin și șubred; „aramă sunătoare și chimval răsunător” cum spune Apostolul.

Biserica noastră și-a avut în toată vremea apostolii faptelor. Galeria cititorilor săi, mari la suflet și largi la mână când a fost vorba de danii, e cunoscută. Și har Domnului, această galerie nu încetă a se îmbogăți nici în strimtoarea de acum. Danla de 300 000 Lei făcută de I. P. S. Valeriu al Orăzii și întregită cu alte 40 000 Lei de Ven. Capitlu catedral orădan, pe seama fondului de pensii al eparhiei maramureșene, întărește spusele noastre. Asemenea și cele două fundațiuni de câte 100.000 Lei; apoi capitalul însemnat dat pentru ridicarea unei capele în cimitirul vint din Lugoj, precum și cele 30 000 Lei puse la dispoziția cărilorhiei maramureșene pentru a împărți stipendii — toate acestea din partea p. prepozit lugojan *Ioan Boroș*, fecundul scriitor bisericesc de a cărui nume sunt legate atâtea mișcări culturale-sociale în părțile bănățene.

Alăturăm la aceste două nume ilustre din

ierarhia bisericească și numele dlui *Dr. Virgil Mureșanu*, consilier la Curtea de Apel din Tâșnad, cu donația sa de câteva sute de volume rămase din biblioteca părintelui său preotul Vasile, cândva Mureșanu, — temelie bibliotecii eparhiei noastre de Nord, — și dorim ca gestul nobil, încrestat în aceste rânduri, să-și afle cât mai mulți imitatori atât în lumea preotească cât și în cea mirenească.

Eroare de calcul

Cifrele exacte înscrise în bugetul cultelor

(*). Ministerul cultelor n'a rămas, se vede, prea încântat de articolul nostru „Cazanul Satanei”, din 21 Decembrie 1931. Prin adresa Nr. 209197—1931 ne asigură, că tot ceea ce am criticat noi „se reduce la o eroare de calcul, ce a fost observată și rectificată la timp înainte de chiar apariția articolului în cauză”.

„Binevoii a cunoaște — strigăm deci și noi cititorilor ceea ce ne scrie ministerul — că repartitia cifrelor înscrise și aprobate prin bugetul viitor, este cea specificată în alăturatul tablou, cu câte 31,88 Lei de fiecare credincios;” și anume:

Cultura	Credincioși	În buget	Cifra greșită
Ortodoxi	12638081	402949557	426611543
Greco-cat.	1341631	42771196	31118465
Romano-cat.	1087037	34654739	30332771
Reformați	655685	20903237	14069698
Ev. luterani	370681	11817610	11330531
Unitari	71294	2272852	786385
Musulmani	155036	4942647	5071245
Mozaiici	—	8606250	8606250
Total =	16319445	528917888	528917888

Publicând aceste cifre, am satisfăcut dorința ministerului de a „rectifica greșala din sus numitul articol”. — Pentru că așa cere logica ministerială: recunoaște oficial că învățașii alcătulitori ai bugetului, după trudă de luni de zile, au isbutit să comită o șugubeață „eroare de calcul”, (!), — dimensiunile căreia le arată limpede a treia coloană de cifre pe care am alăturat-o tabloului trimis de sus — totuși „greșala” este în articolul „Unirii” care a pus la punct nevinovata „eroare” guvernamentală. Spre bucuria priplă a „Telegrafului” care, pe urmele „Neamului Românesc” — înțepciunea de club a cărui se simte datoare să

denunțe reaua credință cu care o parte din „minoritari” încearcă să defalmeze activitatea actualului guvern — are bucuria ortodoxă de-a fi surprins și el odată „oficiosul (!) greco-catolic blăjan” cu „comentări netemeinice”.

La început de an, vrem să fim buni și îngăduitori cu toată lumea; chiar și cu ministerul. Regretăm, că bucuria confrăților din Sibiu a trebuit s'o tulburăm. Nu noi suntem de vină, ci ministerul însuși, care s'a grăbit să dea certificat oficial despre temeinicia criticilor noastre.

În schimb însă, ne purtăm cât se poate de creștinește cu făuritorii bugetului: din moment ce-și recunosc greșala sau, dacă așa le place „eroarea de calcul”, și s'au grăbit s'o si rectifice, îl lertăm și nu-i mai tulburăm cu comentariile extrem de ispititoare ce se îmbie în fața unei întâmplări atât de hazlii. Nu mai întrebăm, de pildă, cum a fost cu puțință o „eroare de calcul” atât de elementară? Și cum de s'a întâmplat ca „eroarea” să fie atât de fericită tocmai pentru biserica dominantă, și nu pentru o altă confesiune din cele multe?

De dragul păcii, le lăsăm toate încurcate. Cititorii își vor face singuri judecățile. Mai ales după ce știu, din declarația solemnă a guvernului însuși, că chiar rectificat calculul în chipul de mai sus, nedreptățește biserica noastră, căreia i-se mai cuvin încă cel puțin 30 milioane Lei ca să fie sprijinită la fel cu cea ortodoxă. — Ca să nu mai amintim tratamentul preoților față de ceilalți funcționari: problemă peste care s'a trecut pur și simplu la ordinea zilei. De ce? Am primi cu mare bucurie un comunicat lămuritor al ministerului și asupra acestei chestiuni și am aplauda din toată inima, dacă ni s'ar arăta că și aceasta a fost o simplă „eroare de calcul” rectificată la timp!

Semne de viață bogată. Frământările de multe feluri ale anilor dela războiu încoace ne-au deschis ochii și ne-au făcut să vedem că „a duce o viață ca moșul, a trecut”, Lozinca zilei este: grupare, solidarizare, cât mai temeinică orientare asupra mișcărilor contrare și necurmată pregătire pentru apărarea și lărgirea patrimoniului moștenit, ale cărui valori toate trebuie să te silești a-le cunoaște tot mai bine, sub toate aspectele. Așa

Foia „Unirii”

Spre București!

— Idei dintr'o cuvântare *) —

Am primit cu drag invitația conducerii acestui seminar de a veni aici pentru a săvârși această jertfă liturgică și a da întâia mea binecuvântare de preot nou hirotonit. În adevăr, unde aș fi putut veni mai bucuros decât în acest orașel de pe malul drept al Crișului negru, cea de a doua reședință a episcopilor noștri din Oradea, leagănul atâtor tradiții de cărturărie românească acum mai mult decât seculare, unde am avut fericirea să-mi încep activitatea de profesor secundar, înainte cu aproape 18 ani? Dacă aș fi primit invitația să fac un referat ori o comunicare la Președinția Consiliului de Miniștri, — cu tot respectul ce am pentru această înaltă instituție, sinteza întregului guvern al țării la un moment dat, — nu

*) Cu ocazia hirotonirii sale la Oradea, p. Georgeșcu a fost invitat, precum am scris la timpul său, de conducătorii Seminarului Teologic Orădan, atunci în viteză la Beiuș, precum și de părinții călugări asumpționiști de acolo să liturghisească și să dea întâia sa binecuvântare preotească în acest orașel; ceea ce s'a și făcut la 18 Iulie 1931. (Nota Red.)

m'aș fi simțit atât de măgulit ca de invitația D-Voastră. Căci, ce este mai efemer decât un consiliu de miniștri? Abia se constituie și îndată, dând de greutate de neînălțurat, el și demisionează ori, în cazul cel mai bun, se remaniază.

Consider invitația primită mai onorifică chiar decât un mandat parlamentar ori decât calitatea de membru la orice societate culturală. Deși parlamentul are de obicei viață și activitate mai lungă și mai însemnată decât guvernul, totuși de cele mai multe ori legile ce aduce sunt târzii, nu mai răspund nevoilor sociale și multe se suspendă chiar înainte de a se aplica vreodată. Viață mai sigură și activitate mai spornică au, fără îndoială, societățile culturale. Dar câte cotituri grele, câte zig-zaguri, câte abateri dela Statute și Regulamente și la acestea! În calitatea mea de fost secretar general al uneia din cele mai vechi instituții culturale din țară, V'aș putea aduce multe pilde puțin edificatoare, în această privință. — Pe când un seminar teologic e tot ce poate fi mai deosebit decât acestea. De aici nu se dau ordonanțe, nici circulări a căror dispoziții încetează de cele mai multe ori odată cu publicarea celei următoare. Aici se gravează pe veci în suflete cuvintele Celui ce a spus: „Ceriul și pământul vor trece, dar cuvintele mele nu vor trece”. Aici nu se legiferează și mai ales nu se vo-

tează legi cu zorul atâtor ședințe prelungite până noaptea târziu. Aici se aplică întâiu în propria conștiință porunca Celui ce a zis: „Nu tot cel ce zice mie: Doamne, Doamne, va intra întru împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui meu carele este în ceruri” și după ce s'a făcut această aplicație practică și s'a tradus nu numai într'o faptă bună, creștinească, ci într'o serie întreagă de asemenea fapte, adevărate virtuți preotești, eșim în lumea largă cu pretenția de a fi „lumina lumii și sarea pământului”. Aici nu se spun numai cuvinte frumoase și cu dicțiune impecabilă ca de atâtea ori la șezătorile și adunările societăților culturale, ci se fac fapte bune; de multe ori în ascuns, urmând principiul evanghelic: „Să nu știe stânga ce face dreapta”.

Iată, de ce am primit cu atâta drag invitația D-Voastră!

Fiind rânduit însă ca ajutor pe lângă parohul-protopop din București, țin să Vă atrag luarea-aminte asupra însemnătății acestei parohii: — La cursurile de teologie pastorală Vise atrage în deajuns atenția asupra importanței marilor orașe, din punct de vedere duhovnicesc. Odată cu dezvoltarea industriei și a tehnicii moderne se desvoaltă tot mai mult orașele. Adevărat că ele sunt, de obicei, expresiunea economică și culturală a regiunii în

vedem, de altfel, că fac, și încă de mult, frații de credință de pretutindenea și așa trebuie să facem și noi.

Catolicii bucureșteni, în această privință pot sluji de model țării întregi. Vechiul ideal: lăturirea conștiinței catolice și-l urmărește cu stăruință impunătoare. „Șezătorile de iarnă” ținute an de an, sunt numai o verigă dintr-un lanț bine încheiat.

Șezătoarea din 20 Dec. trecut, a decurs în prezența și sub patronajul p. arhiepiscop Cisar, în aceeași atmosferă elevată și totodată familiară, ca cele din alți ani. A deschis-o d. prof. I. Frolo, expunând programul: a) un sir de șezători întru explorarea comoarei de bogății indestructibile ce se numește: „credință catolică”; b) facerea statisticei catolicilor din București; c) pregătirea cătorva manifestații religioase euharistice, la câteva sărbători mai însemnate. A urmat la cuvânt p. Iovanelli, cu o bogată relatare a noutăților de seamă din întreaga lumea catolică, ca să se continue cu conferința p. I. Georgescu despre „Cultul Maicei Domnului la Români”, cu extrem de captivante excursii în literatura populară și cultă română, toate arătând dragostea neamului nostru față de Maica Domnului. Șezătoarea s'a terminat cu protecții luminoase făcute de p. arhiepiscop Cisar și însoțite de explicările-i mult gustate de cei de față.

Aceeași înțelegere față de imperatiivele spirituale ale momentului o dovedesc și *Agristii noștri din Aiud*. La inițiativa dlui Dr. Victor Fodor și cu împreună lucrarea intelectualilor noștri din acest cuib calvinist s'a hotărât ținerea unei serii de conferințe potrivite caracterului creștinesc, social-cultural, al Agrului. Începutul l'a făcut d. Dr. Victor Fodor. Asistența numeroasă și atenția încordată cu care a fost ascultat conferențiarul vădiu limpede că bun lucru se face. Și că trebuie continuat. Aci și aiurea. — Cum se și face de altminteri. Așa bună oară la Lugoj. Și credem tare că și în alte părți.

Vremea de iarnă e potrivită pentru intrarea de felul acesta. Organizațiile Agrului să nu piardă. Căci trece și nu se mai întoarce. Și ar fi păcat s'o pierdem din nepăsare, nepricepere, ori tembelism.

Lumina adevărului. Pe planul spiritualității creștine din tot cursul anului trecut, comemorarea marelui sobor efesin a marcat o linie esențială. Nu mai puțin strălucită a fost încheierea solemnă pe care Sfântul Părinte a ținut să o dea, la 27 Decembrie, a treia zi de Crăciun, marilor serbări comemorative cari s-au desfășurat luni de-a rândul pe toată întinderea globului. În această zi, Pius XI a celebrat, în San-Pietro, cu fast și strălucire mare sf. Liturghie de mulțumită, încheiată în acordurile sguđuitoare ale „Te-Deum”-ului sărbătoreț.

Tot pe aceeași dată a făcut să apară în „Osservatore Romano” o minunată scrisoare enciclică, care începe cu atât de simbolicele cuvinte: „Lux veritatis”. Resumând magistral adevărurile mari cari au ieșit biruitoare în hotărârile adunării Părinților din Efes: Hristos Dumnezeu adevărat și om adevărat; demnitatea incomparabilă a Preacuratei, cu adevărat „Născătoare de Dumnezeu”, apoi Primatul necondiționat al urmașului lui Petru recunoscut de întreaga creștinătate, Sfântul Părinte îndreaptă cuvinte calde și blânde către toți cei cari s'au abătut dela linia dreaptă a vechii credințe efesine, în special către biserica orientală, îndemnându-i să traducă în faptă luminosul adevăr ce-a strălucit atât de convingător la Efes și să refacă unitatea bisericii, care atunci a biruit rătăcirea, revenind la sinul bisericii care de atunci și până astăzi a rămas păzitoare neclintită a comorilor de învățură primită dela apostoli.

În numărul viitor ne vom ocupa mai amănunțit de minunatul document pontifical.

Știri mărunte

Abonament nou. Nădăjduind vremuri mai bune decât acelea pe cari mizeria generală i-le-a hărăzit astăzi și ei, „UNIREA” își începe, cu acest număr, anul 42 de viață, pentru care deschide, prin aceasta, abonament nou. Pășește la noua postată de drum în vechile condițiuni: cu aceeași dragoste de cauza sfintei noastre biserici și cu prețul din trecut, înscris neschimbat pe frontispiciu. Speră că și dragostea cititorilor îi va rămânea neclintită. — Un singur lucru i-ar plăcea să se schimbe: Concepția cititorilor despre datoria

unui abonat. Este disparent de mic numărul celor cari știu adevărul elementar, că „abonament” înseamnă plata înainte, la început de an. În schimb sunt, din nefericire, prea mulți de accia cari uită să plătească ani de-a rândul. Adevăr neplăcut, dureros. Trebuie totuși spus, fiind în joc existența gazetei. — În credința, că anul 1932 va aduce și această reformare inomis necesară a înțelegerii datoriilor de abonat, UNIREA speră să ducă la bun sfârșit noul an de muncă, pe care îl închină, acum la început, mării lui Dumnezeu, spre binele bisericii și neamului.

Personale. Preaven. Ordinariat arhiepiscopesc a numit pe p. Nicolae Hâncu din Abuș admin. paroh. la Intregalde; pe p. Gheorghe Rusu din Intregalde admin. paroh. la Ileni; pe p. Ioan Filip paroh la Nucet; pe p. Traian Belasçu paroh la Alțina.

† **Card. Ludovic Billot S. I.** Retras încă din 1927 în simplitatea și liniștea sfântă a chiliei călugărești din Galloro, vestitul Părinte jezuit Billot a trecut la cele veșnice în 18 Decembrie 1931, după o viață bogată în opere ce i-au înscris numele între cele mai ilustre ale bisericii catolice. S'a născut la 12 Ianuarie 1846 în Metz. A intrat de tânăr în legăturile ordinului jezuiților. S'a distins de timpuriu ca inteligentă rară. Ani îndelungați a fost profesor de dogmatică la Universitatea Gregoriană din Roma. Prin profunzimea, precizia și stilul clasic al lucrărilor sale de specialitate, multe la număr, și'a eluat locul de primă autoritate în materie. Pălăria de cardinal i-s'a conferit în 1911 și repășirea lui din colegiul purpuraților a fost declarată de Pius XI. drept „perdita non lieve” pentru această corporație de pură elită bisericască. — Pomenirea lui o face acum, și încă multă-multă vreme, cu laudă, teologia creștină din lumea întreagă.

Mare nenorocire în biblioteca Vaticanului. Cetatea Papei s-a cufundat în jale de sărbătoarea Crăciunului. Marți, în 22 Dec. 1931, la orele 16³⁰ s-a prăbușit pe neașteptate o parte din aripa veche a bibliotecii Vaticanului, îngropând sub ruine cinci vieți de oameni (profesorul Vattasso care se găsea în sala de studii și 4 muncitori cari lucrau la parter) și 15.000 de volume prețioase. — Pricina nenorocirii nu s-a stabilit încă amănunțit. Poate o lunecare de teren dela temelii. „Brațul

mijlocul căreia se află, dar există și o interdependență firească între sate și orașe. Cele dintâi hrănesc pe cele din urmă cu cele necesare traiului material și atâtor industrii; cele din urmă dau celor dintâi nu numai unelte perfecționate de muncă și mărfuri, ci și idei și directive hotărâtoare. De aceea chiar apostolii au propovăduit evanghelia întâiu la orașe, apoi la sate. Și a fost de sigur îndemnul Duhului Sfânt ca verhovnicul Petru să-și aleagă scaunul de reședință nu într'un orașel oarecare din Asia Minoră ori din Egipt sau Grecia, ci în Roma, capitala de totdeauna a lumii, care rezumă istoria a patru milenii și decât care oraș mai mare — putem spune și noi cu poetul Horațiu — soarele nu vede nici unul pe tot rotogolul pământului. (Cine dorește să se documenteze mai mult asupra marelui probleme a păstoririi duhovnicești a orașelor; să cetească excelenta lucrare a fostului meu profesor de teologie pastorală dela Universitatea din Viena, Dr. Heinrich Swoboda, Grossstadtseelsorge).

Din nenorocire, la noi, românii uniți, nu s'a ținut seamă de sugestiile istoriei bisericesti universale, nici de prescripțiile teologiei pastorale. Centrele noastre bisericesti parcă anume au fost create la sate ori în târgușoare fără însemnătate deosebită. De Blaj și de Beiuș nici nu vorbim, ele fiind aproape în întregime creațiile Bisericii noastre. Amintim numai cazul

fostei reședințe Gherla. Condițiile ce acest orașel oțeria și a oferit până bine de curând episcopilor noștri erau așa de modeste, încât Cardinalul Viale-Prelà, care l-a vizitat cu ocazia înființării mitropoliei noastre și a episcopilor de Lugoj și Gherla (1855), a spus cu mirare: „Voi sunteți înă în catacombe!” Cu alte cuvinte, distinsul oaspete parcă ar fi vrut să spună: Pentru voi au trecut deageaba 16 veacuri de civilizație creștină. Voi nu v'ați emancipat, trăiți tot în ticăloșia vechilor creștini dinaintea descobirii împăratului Constantin cel Mare. Pentru voi stilul roman, bizantin, gotic, renaissance, baroc, rococo și modern n'au adus nimic. Sunteți la începutul începutului, ca să nu zic în urma tuturor. Până când o să fiți tot astfel?

În adevăr, cuvintele cardinalului amintit trebuie să ne fie nu numai ca o mustrare, ci mai ales ca un indemn de a repara acum, în România fericit întregită din punct de vedere național, nedreptățile îndurate timp de atâtea veacuri. Fără să uităm ori să neglijăm datoria noastră de a păstori cât mai bine satele, trebuie să ne întoarcem mai cu deadinsul privirile și asupra orașelor și în rândul întâiu asupra capitalei noastre: București.

Inseși sugestiile istoriei noastre naționale ne îndrumă spre ea. Deși au început în Ardeal traducerile cărților bisericesti în românește,

totuș acest curent de cărturărie românească nu triumfează deplin decât atunci când în fruntea lui se pun mitropolii celor două principate: Varlaam și Dosoftei în Moldova, Antim Ivireanul în Muntenia, sprijiniți de înșiși vovezii noștri de atunci: Petriceicu Vodă în Moldova și Constantin Brâncoveanu în Muntenia. Tot asemenea curentul de a părăsi alfabetul cirilic ca impropriu naturii limbii noastre, deși începe iarăș în Ardeal, mai cu seamă cu Samoilă Micu și ceilalți corifei ai Școalei Ardelene, totuș nu are izbândă adevărată decât atunci când Alexandru Ioan I Cuza dă ordin să se introducă alfabetul latin în toate domeniile vieții publice ale Principatelor Unite. — Dar chiar societăți și personalități mai apropiate de noi încă ne arată că acesta e drumul izbânzii. Societatea literară „Junimea” s'a constituit la Iași, unde a organizat primele conferințe publice și unde a tipărit mai întâiu revista „Convorbiri Literare”. Totuș curentul popular reprezentat de această societate nu se impune tuturor decât după ce societatea și revista își mută reședința la București. — Chiar poetul George Coșbuc, odrasla unei vechi familii preoțești unite, deși muncise atâtea vreme la ziarul „Tribuna” din Sibiu și era poet în toată puterea cuvântului, n'a fost cunoscut și prețuit în cercurile înalte ale românismului, decât după ce se așează și el la București și publică mai multe poezii, între

vechii al puternicilor clădiri cari adăpostesc uriaşa bibliotecă a Vaticanului a fost ridicat, anume, sub Sixtus V în anii 1586—1588 și temelile celor doi pereți au trebuit așezate, din cauza conformației terenului, în două straturi de pământ, între cari diferența de nivel face nu mai puțin de 11 metri. Nenorocirea s-a produs în partea care adăpostea la etajul 2 sala de consultații a bibliotecii, tavanul căreia s-a prăbușit întâi, surpând apoi și pe cel al marelui salon de expoziție dela etajul prim, numit «salonul Sixtin» și până la parterul cu magazine de ale muzeului de sculptură. — Numărul volumelor nimicite este, de sigur, mic în raport cu uriaşa bogăție a bibliotecii (15.000 față cu cele peste 500.000 câte cuprinde). O bună parte din ele vor mai fi încă salvate și altele înlocuite cu copiile ori exemplarele duble ce se găsesc în alte părți ale bibliotecii. Paguba este totuș considerabilă și, mai ales în ce privește unele cataloage vechi, ireparabilă. — Groaznica nenorocire a sguduit adânc Roma, care a făcut o înmormântare deosebit de emoționantă victimelor omenești, ca și întreaga lume creștină, care s-a grăbit să-și ia partea de durere din jalea Vaticanului și paguba culturală a întregii științe umane.

Locale. Ieri, 1 Ianuarie, sărbătoarea tăierii Imprejur a Mântuitorului, a predicat în catedrală p. canonic Victor Pop; mâine, Dumineca înainte de Botez, va predica p. canonic Ștefan Roșianu, iar Miercuri, 6 Ianuarie la sărbătoarea s. Botez Rvsm. Dr. Augustin Tatar, canonic mitropolitan.

— Urmând tradiția și sincera pornire a inimii, clerul gremial, corpurile didactice, autoritățile locale și numeroși cetățeni ai Blajului au prezentat p. mitropolit VASILE, în ziua de 1 Ianuarie, *bunele urări de Anul Nou*, felicitându-l totodată de aniversarea nașterii și consacrării întru episcop, ca și de onomastica sa. Sentimentele de dragoste și bunele doriri le-a tălmăcit p. prepozit Jacob Popa, care a trecut în revistă momentele mai însemnate din viața bisericii în anul ce s'a scurs. P. mitropolit subliniază temeierile încrederii noastre în ocrotirea atotputernică a lui Dumnezeu, care se arată tot mai vădită în trezirea sfintei noastre

cari nemuritoarea «Nunta Zamferei» în Convorbiri Literare.

Toate acestea sunt fapte pozitive, controlabile, mult grăitoare. Ele ne arată cu o sugestie ce se degajează din toate firele lor că, numai așa putem contribui și noi la mult dorita unificare sufletească a tuturor Românilor, care nu se poate face pe altă temelie decât religioasă.

Avem sute și mii de credincioși expuși pieirii nu numai în capitală, ci și în atâtea orașe de seamă ale Vechiului Regat: la Ploiești, la Câmpina, la Craiova, la Târgoviște, la Constanța ș. a. Iar biserice? Una singură: S. Vasile cel Mare din București Str. Polonă, 48, mult prea mică pentru a satisface nevoile unei confesiuni naționale cum suntem noi, uniții, care avem de atâtea ori reprezentanți numeroși nu numai în clasele muncitoare de jos, ci chiar și în cele conducătoare de sus, până la fotoliile ministeriale. Dacă este capitala unei țări față ei, atunci bisericele dintr'nsa trebuie să fie lumina ochilor. Noi avem una singură, foarte modestă. Trebuie să-i facem neapărat păreche. Se poate ca, după 13 ani și mai bine dela Unirea noastră națională, să ne găsim, în chiar inima Țării, în aceeași situație ca înainte de război? Cuvântul de ordine al tuturor și fapta noastră cea mai de seamă trebuie de acum să se îndrepteze: deci spre București.

Pr. I. Georgescu.

biserici la nouă viață spirituală, întărirea congregației de surori și închiegarea mirenilor în mândra armată a «Agrului». — Membrii guvernului, reprezentanții autorităților și cetățenilor, au fost reținuți apoi la o masă sărbătorească de către p. mitropolit.

— În seara de Sân-Văsi s'a ținut, în sala de gimnastică a liceului de băieți, tradiționalul *revelion aranjat de Casina Română*. Prognosticurile pesimiste ale celor cari văd lumea prin întunecata oglindă a crizei și mizeriei, s'au dovedit fără temeii. Publicul s'a grăbit, mai numeros chiar decât în trecut, să-și descrețească frunțile, asistând la îngroparea vechiului an de griji și necazuri și așteptând intrarea în lume a noului Crai aducător de nădejdi 1932. Program artistic variat, bogat și la înălțime. S'a remarcat în special contribuția doșora Sili Muntean, dela Teatrul Național din Cluj, apoi punctele muzicale executate de dnii profesori Luchi Mureșan, Celestin Cherebeșiu și dna Getta Hodoș. Cronică anului trecut a făcut-o p. Dr. Nic. Lupu, cu mult umor și spirit. Tinărul cor mixt al catedralei, condus de d. C. Cherebeșiu a avut un fericit debut cu cele câteva cântări aplaudate cu însuflețire. La ora 12, când stingerea lampelor vestea adormirea anului vechiu, p. canonic Dr. I. Coltor, președintele Casinei, a dorit tuturor, în simțite cuvinte, an nou fericit.

Focar modest, dar totuși focar.

Un prim-pretor înțeleghător: d. S. Cotta; un mă nunchiu de învățători inimoși: dd. Soicanu, I. Ștefăniță și d. Lucreția Suci, în ziua de 13 Dec. trecut au înfiripat în Hodoșa Ciucului societatea culturală «Augustin Bunea». A doua zi de praznicul Nașterii Domnului au ținut apoi o călduroasă și înălțătoare serbare culturală-națională în mijlocul unei considerabile mulțimi de intelectuali și țărani din localitate și împrejurimi. Lumea adunată la această serbare a graului românesc, într-o regiune aproape moartă pentru acest graiu în vremile mai din urmă, s'a despărțat dela această întrunire întărită sufletește și cu dorul de a recuceri pozițiile pierdute. — Doamne ajută!

Lecția pigmeilor. Nu vorbim la figurat. Prin urmare nu facem aluzie la oameni și lucruri de pela noi. Lecția ce o avem în vedere e un fapt pozitiv, petrecut în Congo Belgian, săvârșit de pigmeii veritabili în carne și oase. Iată cum stă treaba: Misionarii din Kongolo, prefectura apostolică de Katanga, și-au îndemnat credincioșii să aducă pentru biserică liane de calitate cea mai bună. Care nu le-a fost însă mirarea văzând într'un amurg o ceată de pigmei ieșind din desigur pădurilor și apropiindu-se de ei cu sarcini grele de liane pe ales, în sepe. «E vorba de casa lui Dumnezeu — zic ctitorii nevisați — și am vrut să ne aducem și noi partea noastră de ajutor». Și cu asta și-au făcut întoarsă calea spre cetatea-le înfrunzită în carea n'a isbutit încă să-și câștige drept de cetățenie nici un catehet creștin. — Socotim a fi de prisos orice comentariu.

Bursele Astrei. Vechea noastră instituție literară-culturală dela Sibiu publică, și pentru anul în curs, concurs la mai multe burse. Așa din fundațiunile: «Dr. Grigorie Anca» (1 bursă de 1000 Lei); «Ioan Petru» (1 bursă de 4000 Lei); «Ioan Rusu și soția sa Ecaterina» (2 burse de câte 2000 Lei); «Nicolae Rusu și soția sa Cornelia născ. Nan» din Poiana de Arieș (1 bursă de 2500 Lei); și «Dr. Grigorie Sândeian» (1 bursă de 1500 Lei). — Toate bursele se câștigă numai pe câte un an.

Telefonul „Unirii”

«Unirea» dorește tuturor prietenilor și cititorilor săi an nou fericit și senin, dela Domnul. — Vestește totodată, că micul Calendar pe 1932, darul ei obișnuit de anul nou, din cauza unor greutăți tehnice, nu a putut fi gata până la încheierea acestui număr. Se va trimite însă tuturor săptămâna viitoare.

Geografia Seminarului Teologic greco-catolic — Blaj

R. Baia-Mare. Cu o întârziere supărătoare, de care însă nu Comisiunea Catehetică este vinovată, a apărut totuși și manualul de «Istoria bisericii» pentru cl. IV. secundară, care stă gata de vânzare în librărie. Astfel seria manualelor de religie pentru toate școlile este completă. Excepție: Apologetica pentru cl. VII. secundară, epuizată între timp. Pentru începutul viitorului an școlar însă, ori poate mai curând, lacuna va fi întregită. Și așa însă este limpede, că plângerile pentru lipsa de manuale sunt exagerate și adese simple pretexte pentru justificarea sporului slab din școală ori a sacralui tembelism care nu se îngrijește la timp de cărți pentru elevi.

I. Sibiu. Nu trebuie să fi proroc, pentru că să ghicești linia de gândire și simțire pe care se va mișca îmbătrânitul «Telegraf» pravoslavnic în anul pe care îl începem. Va continua să înainteze cu pași mari în... decădere. La 80 de ani declinul e fatal. Dovadă eclatantă întâiul număr, care poartă data de 1 Ianuarie. La loc de frunte are un răvaș de plăcintă pentru 1932: «În fapte chibzuite și în cuvinte cumpănite... am lucrat și vom continua lucrarea la această gazetă... Violențele din limba cronicarilor zilei de astăzi... nu ne ispitesc». Ceva mai jos însă, la pg. 8. un mucalit își bate joc de această delicioasă încântare de sine scriind din nou, drept haz «de sărbători», povestea veselă și plină de duh veritabil bizantin, despre comanda străină din biserică noastră: «Adevărul, stabilit în istorie — subliniază duhosul mag telegrafic — rămâne cu atât mai vărtos în picioare: Biserica greco-catolică se mișcă la comandă străină, servind scopuri adese contrare celor românești». — Evident acest al doilea răvaș de plăcintă s'a scris direct împotriva celui dintâi, care ură «Telegrafului» «fapte chibzuite și cuvinte cumpănite». Nu se poate nega însă, că puse față în față, produc răs irezistibil. Au, prin urmare, efect. Altul, de sigur, decât cel visat de «Telegrafistul» mucalit. El ar vrea să le prezinte, în concluzie, ca «pagini de jale și durere pentru poporul român al acestei țări». În realitate, ele sunt pagini de haz. Ceeace însă nu le scade din valoare. Dimpotrivă: în vremuri necăjite ca cele de astăzi, trebuie să fim recunoscători pentru orice gădilitură care ne oferă câteva clipe de răs ortodox.

Dr. S. Aleșd. Confirmăm primirea sumei de Lei 500, abonament pe 1932 și vă mulțumim din tot sufletul pentru suprasolvire. În valul greutăților cu cari luptăm, dragostea celor ce ne înțeleg ne întărește, iar ajutorul lor material este adevărată binefacere pentru bugetul nostru desechilibrat.

Dr. P. Târgu Mureș. Cunoscând bunele sentimente ce ne purtați și ținând seamă de criza care suflă greu și la cassieria noastră, suma trimisă peste prețul abonamentului pe anul 1932 am contat-o ca suprasolvire. Vă mulțumim din inimă.

M. Cluj. Am primit 1000 Lei. Achitat până la 31. XII 1932.

P. Măieru. Abonamentul e achitat până la 31. XII 1929. Adresa am corectat-o.

B. Baia de Criș. Suma trimisă s'a contat conform scrisorii, fiind astfel abonamentul achitat până la 31. XII 1932.

R. București. Am primit abonamentul pe o jumătate de an.

Parohia Buzaa. Primit 400 Lei. Achitat până la 31. XII 1931.

Fondul școlii gr.-catolice — Teiuș

Concurs la stipendii

Cu terminul de 15 Ianuarie 1932 se publică concurs la stipendii din «Fondul școlii gr. cat. de băieți și stipendii din Teiuș». Mărimea stipendiilor se va stabili în raport cu numărul concurenților.

Indreptățiți la aceste stipendii sunt *descendenții după tată din cele 26 familii grănițarești*. — înșirate în statutele Fondului —, cari urmează ca elevi ordinari vre-o școală medie, civilă, gimnaziu, liceu, reală, comercială, profesională, normală, academie, ori universitate.

Cererile vor fi provăzute cu următoarele documente:

1. Certificat de botez, din care să se vadă că suplicantele este născut legiuit și de religie greco-catolică.

2. Certificat, original, ori copia legalizată de pe anul școlar 1931—32.

3. Adeverință dela școala ce frecventează în anul școlar 1931—32, arătând că este student ordinar fără să fie repetent.

4. Schița genealogică, din care să se vadă descendența din una din cele 26 familii grănițarești.

Cererile întrate după terminul de 15 Ianuarie 1932 nu se vor lua în considerare.

Teiuș, la 12 Decembrie 1931.

(2—3)

Curatoratul Fondului.

Cețiți și răspândiți: «UNIREA»